

STREJKEN

Av Armando López Salinas

Vid lunchtiden samlades alla som vanligt vid fabriken murar. González stod bland en grupp fräsare och gestikulerade. I den ena handen hade han ett papper.

– Jag är överens med det som står i flygbladet. Jag tycker t.o.m. att det står för lite.

– Ja dom begär inte mycket, svarade en i gruppen. Vi måste gå till fots. Det är som Juan säger, inte är det mycket dom begär: att vi ska gå till fots en enda dag.

– Låt oss höra på Lauro, sa en av fräsarna och pekade på en gammal man.

– Ni vet redan vad jag tycker. Jag gillar inte politik. Politik är till bara för dom som sysslar med den. Men den här gången kan ni räkna med mej.

– Jag ska gå en dag, och om det behövs en vecka.

– Dessutom är den inte riktad mot fabriken. Verkmästarn kommer inte att säga någe om det. Den gamle fräsaren lämnade de andra och gick och satte sej i solgasset vid muren. Han fortsatte att röka Joaquín glick bland flickorna. Flickorna var upprörda.

– Hör på! sa en av flickorna. Vad Joaquín säger är mycket riktigt. Min far tycker också så. Under strejkdagen får ingen åka spårvagn. Dom har spritt flygblad också där min fästman jobbar. Min fästman gav ett åt mej. Vi kunde bestämma träff nånstans och komma samtidigt, föreslog en flicka.

– Tro inte att en strejk är likadant som att promenera med sin fästman.

– Strejker är ingenting för turturduvor, log en annan.

– Jag ska göra som de andra. Ser jag att folk går, går jag. Åker folk spårvagn, åker jag. Jag vill inte väcka uppmärksamhet. Det räcker med de svårigheter som man redan har. Man ska inte skaffa sej fler, sa en annan.

– Man ska göra som Svenssons gör, cycklade Anita.

– Kvinnorna måste också vara med. Det angår oss också. I mycket har vi fler problem än karlarna.

– Vi måste gå, sa Joaquín. Lärningarna hade slutat spela fotboll. Dom plockade flygblad utanför murarna och plockade i fickorna. Några hörde gapande på arbetarna. Andra sa vad dom tänkte.

– Farsan tog hem ett flygblad. Jag såg en hög, en jättemassa i morse vid metron, men jag vågade inte ta nåt. Snutarna var där.

En sa:

– Jag kommer som ni vet från Jaén och jag har inte jobbat med sånt här förut. Jag har bara varit här i sex månader. Jag kan meja och tröska och allt som hör till jordbruk och jag är bra på att jobba. Hela min barndom har jag levt i byn, där blev jag karl, där gifte jag mej. Jag hade inga stövlar förrän jag var sjutton, innan dess hade jag bara haft bastskor. Jag var väldigt rädd om stövlarna och använde dom bara när det var fest.

– Var det så illa? frågade Joaquín.

– Det var ändå värre. Tro inte att det var lätt att gå därifrån. Man är rädd för att lämna det som man känner. Jag hade inget yrke. Och i stan har man inget bruk för en lantarbetare.

– Men du kom i alla fall.

– Vad skulle jag göra. Även om man är en sate, som inte har nåt i skallen, lär man det nödvändigaste. Jag kunde helt enkelt inte leva där och dessutom är man i en sån där liten by mycket misstänksamma mot dom som inte godkänns av de rika. En gång slog jag till en rik, och efter det fick jag aldrig något jobb.

– Är du me på att vi ska gå?

– Det är jag, sa han.

– Jag ska tänka på saken, sa en annan.

– Du behöver inte tänka. Man går eller man går inte.

– Låt honom tala. Gutiérrez har

kanske sina skäl att säga så, invände Enrique.

– Ingenjörn hjälpte mej att komma till fabriken. Om don Pedro får veta att jag går med, blir han kanske förbannad och jag förlorar ackordet. Och får jag inte ackordsjobb kan vi inte leva. Jag har fru och tre barn att tänka på.

– Det är ett viktigt skäl, sa en annan man.

– Om alla går med, kan ingenjörn inte göra ett förbannade någe.

– Är det bara två eller tre som är med, kan han komma åt oss. Det beror på oss, inte på ingenjörn, sa Enrique.

– Då vi strejkar, protesterar vi inte bara mot spårvagnshöjningarna. Vi protesterar mot allt det övriga, sa en av de unga.

– José har rätt. Vi protesterar mot allt, sa han som varit lantarbetare. På andra sidan fabriksmuren låg arbetarna på marken och tittade ut mot fältet, som sträckte ut sej mot ett kloster i närheten. Augusto hade en vinflaska i händerna. Olmedilla hade gett honom den. Vad tycker ni, frågade han. Männen teg några sekunder. Några skrapade kastrullen med en brödbit, andra rökte.

– Ge hit flaskan!

– Ta'n, men håll den inte för länge i luften, det är fler som vill dricka, svarade Augusto.

– Jag tror... ja, det var dumt det jag skulle säga.

– Håll den inte i käftan för länge, det kan göra ont.

– Jag säger att vi har inte mycket att förlora.

– På sätt och vis, sa en av männen. – På sätt och vis säger jag. Jag är Eulogio, alla känner mej och vet hur jag tänker. Vad det än gäller var jag alltid den första. Men den här gången säger jag på sätt och vi. Om man förbereder saken väl, och när jag säger väl, tänker jag inte på vår fabrik, utan på alla arbetare i Madrid. Det kan vara ett mycket viktigt eller betydelsefullt steg. Det är en annan sak om det slutar illa, det är ett steg till-

(Forts å sid. 16)

STREJKEN ...

(Forts. fr. sid. 11)

baka. Slutar det illa kommer dom att köra hårt med oss.

— Hur illa det än slutar, kommer det ändå att vara ett framsteg.

— Jag förstår inte riktigt vad du menar.

— För det första får vi inte tänka i förväg att saken ska gå illa. I en strejk kan inte arbetarna gå på defensiven. Det kommer att bli ett steg framåt, även om det bara så är ett första försök.

— På det sättet är saken klar, erkände elektrikern.

— Ingenjören har sagt åt oss, att om vi klarar ackordsjobbet före den stipulerade tiden, skulle vi få extra-betalt. Vi väntar fortfarande på det.

— Alla är överens om att marschera. Vad säger Antonio? den jävla katoliken.

Men Antonio steg upp och stirrade kamraterna i ögonen.

— Även om vissa inte tycker om att jag går i mässan, tänker jag som er när det gäller dessa saker. Behövs det protesteras för att vi ska få lönehöjning, är jag den förste att protestera. Gäller det att inte åka spårvagn för att protestera mot de höga levnadskostnaderna, åker jag inte spårvagn. Punkt och slut. Inte fan behöver man väl diskutera och spela stora hjältar för att göra något så enkelt som flygbladen föreslår.

— Heja, Antonio, då är vi överens, sa Augusto.

Fabrikssirenen tjöt och alla återvände till arbetet livligt diskutera i grupper.

II

Joaquin steg upp tidigare än vanligt strejkdagen för att gå till fabriken. Grupp efter grupp gick arbetarna långsamt, utan brådska välde de fram över gatorna, med kastruller i händerna. Det var en långsam och trygg marsch, som var uppfylld av sorl och skratt, glada hälsningar, trotsigt leende ansikten.

Byggnads-, fabriks- och verkstadsarbetarna, kontorister, butiksanställda och majoriteten av stadsborna gick genom Madrids olika gator.

I stadens omgivning patrullerade ridande polis, med sablarna redo. På torg och gator, där grupper av arbetare strömmade till, fanns lastbilar fullpackade med uniformerade poliser, i väntan på intermezzon.

I Vallecas och andra arbetarstadsdelar hade man särskilt hård bevakning. På metrostationer och spårvagnshållplatser stod kulsprutebeväpnade poliser som vaktade på varje rörelse från de strejkande. Men den tysta demonstrationen gav polisen ingen orsak att ingripa.

Spårvagnarna gick tomma, bara någon polis eller civilgardist åkte i dem. Förare och konduktörer mös belåtet utan att säga något när vagnarna stannade vid hållplatsen och startade igen utan att någon steg på.

På bron Tres Ojos har man placerat en republikansk flagga i går kväll. En granne berättade för mej, att polisen hade patrullerat hela natten i den stadsdelen och de högg några unga killar, sa en arbetare från Vallecas.

— Spårvagnarna går tomma.

— I dag tjänar inte spårvagnsbolaget ett öre.

— — —

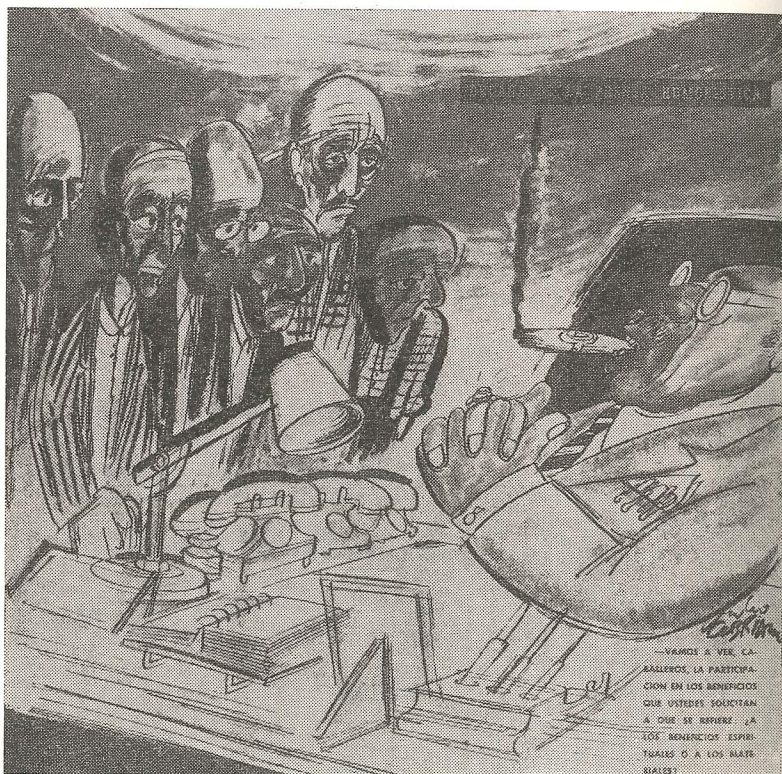
Nu hade dom god tid på sej, dom slank in på tavernan för att ta sej en snaps. Dom satte sej vid ett bord, där det redan satt en man som sov framåtlutad.

— Öh, vakna, sa han från Jaén.

— Du förstår i natt kunde jag inte sova. Jag gick på bio med gumman. Hon blev så sabla knullsjuk, jag har inte sovit en blund på hela natten.

— Det var som fan, Eleuterio, att du var så fin på att jobba, det visste jag inte.

Eleuterio hade blivit pigg av snapsen, tigande betraktade han tju-

— Ni vill vara med om att dela vinsten? Bra. Men ni menar väl den religiösa vinsten inte den materialistiska.

la Codorniz

fäktningsaffischer som prydde vägen.

– Den där Lizcano kan inte ett dugg, sa Eleuterio och pekade på affischen.

– Hörru trynet, du ska inte passa på för att vi strejkar nu, sa Augusto till en kompis.

– Har inte druckit mer än två glas. Det är inte så mycket.

– Du tycker mycket om att pimp-la i dej.

En man som drack vid disken tälade med ägaren.

– Hör du, Lumi, sa han till ägaren. Du kommer att göra fina affärer i dag med alla som är på benen. Ägaren grymtade.

– Pepe har sillmjölk i spermerna, det ska jag säga dej. Ännu i går visste han inte om han skulle gå med.

– Jaså, förut var han väldigt stor i truten. – Jag tror det är vår plikt att vara med i strejken, sa Augusto. Människans plikt är att kämpa för sina idéer. – Det är människans värdighet, sa Enrique. Strejken och bojkotten är det främsta kännetecknet på klassmedvetande.

– Det finns många som alltid påstår att dom har mer än dom andra, dom har alltid taskan i munnen. Men när det gäller, jag vet inte vad det är med dom. Dom sväljer taskan sin.

– Skitstövlar – det är det eviga problemet, sa han från Jaén.

– Ska vi dra oss?

– Innan dess tar vi sista supen, och nu är det jag som bjur, sa Augusto.

Flickorna gick hand i hand gatan fram och sjöng och lekte "Täcka gatan":

*Ingen slipper här fram
förrän han säger min mormors namn
hon på plommon mumsar
och alla i vattnet plumsar.*

Vid fabriksingången trängdes arbetarna och kommenterade händelserna. Flickorna var ljudligast.

– Nu kommer verkställaren.

– Har aldrig sett honom så tidigt sen jag kom till fabriken.

– Han ser ut som en citron i syna.

FALANGENS PROGRAMFÖRKLARING

6. Vår regering skall vara ett totalitärt instrument i det suveräna fäderneslandets tjänst. Alla spanjorer skall vara delaktiga i den genom sin funktion inom familj, kommun och syndikat. Ingen skall deltaga genom de politiska partierna. Det politiska partisystemet med alla dess följder: i stridiga fraktioner och parlament av den kända typen skall obönhörligt avskaffas.

7. Den mänskliga värdigheten, människans integritet och frihet är eviga och heliga värden. Men den är verkligen fri som utgör en del av en stark och fri nation.

Ingen kommer att tillåtas att använda sin frihet mot fäderneslandets förbund, styrka och frihet. En sträng disciplin kommer att hindra varje försök som är ämnat att förgifta, splittra spanjorerna eller att leda dem mot fosterlandets öde.

9. Vi uppfattar Spanien ekonomiskt som ett jättelikt syndikat av produktörer. Vi skall organisera det spanska samhället i korporationer genom ett system av vertikala syndikat enligt produktionsgrenarna i den nationella ekonomiska integritetens tjänst.

11. Den nationalsyndikalistiska staten skall varken grymt stå utanför de ekonomiska striderna mellan människorna, eller okänsligt betrakta den starkare klassens dominerande över den svagare. Vår regim skall radikalt omöjliggöra klasskampen, ty alla som samarbetar inom produktionen utgör i vår regim en organisk helhet.

– Ibland är det några som skrat-tar, ibland är det andra.

– Vi ska skratta sist.

Redan inne i fabriken när dom såg verkställarna och ingenjörerna visa sej, började dom vissla och tala högljutt.

– Vi kommer hit för att arbeta och inte för att förlora tiden med prat. – Verkställaren stod mittemot Enrique.

– Dessutom kommer jag att med-dela fackföreningen namnet på dem, som pratar eller kommer för sent i dag.

Svarvarens svar hängde i luften. Verkställaren och teknikerna satt tillsammans på direktionen.

– Dom ska få se när vi har en fackförening, som är vår, en riktig fackförening, svarade Enrique och tittade på kamraterna.

Vi kommer att till vilket pris som helst fördöma och hindra miss-bruket av ett partiskt intresse fram-för ett annat samt anarkin inom arbetsordningen.

12. Rikedom har som främsta mål – och det kommer vår regering att befästa – att förbättra lev-nadsförhållandena för alla dem som utgör folket. Det kan inte tolereras att stora massor lever eländigt medan några få njuter av all slags lyx.

14. Vi gynnar tendensen till natio-nalisering av bankväsendet och att korporationer övertar de allmänna tjänsterna.

15. Alla spanjorer har rätt till arbete. Statsföretagen är skyldiga att underhålla alla arbetslösa. Tills den nya totala strukturen utformats kommer vi att behålla och intensifiera alla fördelar som de nuvarande sociala lagarna beviljat arbe-taren.

17. Vi måste till varje pris höja levnadsnivån på landsbygden, som är Spaniens eviga fundament. För detta ändamål åtar vi oss att utan kompromisser genomföra ekonomiska och sociala reformer inom jordbruket.

25. Vår rörelse införlivar den katolska andan med dess ärorika traditioner, som är rådande i Spanien med det nationella återuppbyggan-det. Kyrkan och staten skall anpassa sina respektive områden utan att någon inblandning eller verksamhet som kan minska statens auktoritet accepteras.

Spansk bankdirektör: Arbetarna är som citroner, man kramar saften ur dem och så slänger man bort dom.

Armado López Salinas (född 1926) är en av Spaniens främsta romanförfattare. Tillsammans med Antonio Ferrer har han skrivit ett reportage, som heter Caminando por las Hurdes (Resor genom las Hurdes). Luis Bunuel gjorde 1931 en film om de områden där Salinas reser runt i "Tierras sin pan" (Jord utan bröd), som för ett par år sedan visades på Moderna museet. Salinas resebok visar att ingenting har förändrats.

Förutom "La mina" har Salinas skrivit "Año tras año" (År efter år), som fick det stora exilpriset Ruedo ibérico för 1962. Detta är ett avsnitt ur den.